
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Maria, jomfru og mor. — Dronning Ingeborgs bønn. — Innfødte prester. — Sykeapostolater og misjonen. — Den eukaristiske kongress i København. — Hvad forstår man ved Liturgi? — Albert den store og Dominikanerordenen. — Veikrucifikset. — En persisk sannhetssøker. — Herhjemme — og derute.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 25287

RETT + OG + SANNHET

Maria, jomfru og mor.

Av H. E. Béchaux, O. P.

I mai måned ber alle troende verden over til jomfru Maria, Jesu mor.

La oss ære Maria under disse to navn, jomfru og mor. Intet navn er henne kjærere enn disse to navn, og forstår vi helt ut hvad de inneholder, vil vi også forstå hvorfor vi ærer og påkaller, og hvorfor de troende helt fra kristendommens begynnelse av har gjort det. Oprinnelsen til Mariadyrkelsen finner vi nemlig i selve Evangeliet.

Vi vil nu først tale om Maria som jomfru og dernæst tale om henne som mor.

Maria som jomfru.

Paulus skriver til galatene (IV, 4): «Da tidens fylde kom, sendte Gud sin Sønn, født av en kvinne». Han nevner ikke hennes navn, men Lukas gjør det. Denne kvinne var jomfru Maria (I, 27). Da engelen Gabriel blev sendt av Gud til Nasaret og kom inn til Maria, var hans første ord: «Hill dig, full av nåde». «Full av nåde», hvad betyr det? Det er nådens virkning å rense synderen, men dens hovedformål er å rettferdiggjøre oss; å gjøre oss delaktige i det guddommelige liv, og på den måte velbehagelige for Gud, så Han anerkjenner oss som sine barn og i vår sjel ser noget av sin egen skjønnhet og hellighet. Men å bli rettferdiggjort *etter fødselen* var ikke nok for henne som skulde bli Guds mor; Marias sjel mottok den helliggjørende nåde i det øieblikk den blev til.

Dette har alltid vært Kirkens tro. Den hellige Skrift hentyder til Marias uplettede undfangelse i det første

glade budskap: «Jeg vil sette fiendskap mellom dig og kvinnen, mellom ditt avkom og hennes avkom; han skal knuse ditt hode, men du skal knuse hans hæl». (I. Mos. III, 15).

Guds mor kunde umulig nogen gang ha stått under slangens herredømme. Og det er for Kristi fortjenesters skyld at hun blev bevart fri for arvesynden, Maria blev «fullkomnere forløst», det vil si: forløsningens nåde blev henne rikeligere til del enn noget annet menneske.

Tridentinerkonciliet erklærte at hun var «den salige og uplettede jomfru Maria». Den åttende desember 1854 uttalte pave Pius høytidelig at dette var den katolske Kirkes lære om Maria; og fire år etter, i Lourdes, den 25. mars 1858, svarte Guds mor på den lille Bernadettes spørsmål, om hvem hun var, med de ord: «Jeg er den uplettede undfangelse».

Jomfrueligheten og den uplettede undfangelse er de skjønneste edelstener i Marias krone; ydmykhet og hjertets renhet er hennes mest fremtredende egenskaper. Men ordene «full av nåde» inneslutter imidlertid også at Maria eiet all den fullkommenhet som et menneske kan besidde. Og derfor er jomfru Maria mere fullkommen enn alle andre mennesker; hun har i sin sjel og i sitt legeme mottatt mere enn nogen annen, når det gjelder naturen og nåden. Vi ber i det lauretanske litani: Du åndelige kar, du ærverdige kar, du andaktens utvalgte kar. Ja, Maria kan man sammenligne med et kar som er fullkomment rent. Hun er prydet med alle gaver og alle dyder på en måte som er enestående blandt mennesker. Der har aldri eksistert og vil

aldri eksistere en sjel så full av nåde, så full av åndelig skjønnhet. Kirken synger med høisangen: «Halleluja, helt skjønn er du Maria, og der er ingen plett av arvesynd i dig, halleluja». Og disse ord er en gjenklang av engelens hilsen: «Hill dig, full av nåde».

Hun er jomfruen over alle jomfruer, og i Evangeliets første linjer prises Maria høyt som jomfru. Man må anta at Lukas har sin beretning fra Maria selv. Kunde vel nogen annen enn Maria kjenne så nøie til engelens samtale med henne?

Og vi kan få likesom et bevis på denne forutsetning ved i Lukas evangelium å lese beretningen om engelens besøk hos Maria fortalt i første person. (I, 28—38):

Engelen sa til mig: «Hill, dig, full av nåde. Herren er med dig. Velsignet er du iblandt kvinnene». Da jeg hørte dette, forferdedes jeg over hans tale og tenkte på hvad dette skulde være for en hilsen. Og engelen sa til mig: «Frykt ikke, Maria, for du har funnet nåde hos Gud. Se, du skal undfange i ditt liv og føde en sønn, og du skal kalle hans navn Jesus . . .» og således helt til slutt Jeg svarte: «Se, jeg er Herrens tjenerinne, mig skje efter ditt ord». Og engelen forlot mig.

Lukas tilføier ikke nogen bemerkning til denne begivenhet som er den største i verdenshistorien.

Men vi kan sikkert forutsette at allerede i dette øieblikk fyltes Marias hjerte med den innerlige lovsang, som Lukas beretter, at Maria priste Gud med da hun hadde mottatt Elisabets hilsen, Magnificat (Luk. 1, 46—55): «Min sjel ophøier Herren og min ånd fryder sig i Gud min Frelser, Han som har sett til sin tjenerinnes ringhet. For se, fra nu av skal alle slekter prise mig salig, fordi Han har gjort store ting imot mig, Han som er mektig.»

* * *

Maria var mere fullkommen enn alle andre mennesker og mere fylt av ydmykhet og takknemlighet enn alle andre; man kan kalle henne: et evig Magnificat.

Magnificat var for Maria hennes sjels sang, hennes lovprisningsbønn den dag hun besøkte Elisabet. Evangeliet sier det uttrykkelig. Men vi kan sikkert anta at det også var hennes sjels sang og hennes lovprisningsbønn ved krybben i Betlehem, som den dag Jesus blev fremstillet i templet og da hun efter tre dager fant Ham sittende midt iblandt lærerne i templet.

Hver gang vi ber rosenkransens gledefulde mysterier, la oss da forsøke å tilegne oss Marias sinnelag:

hennes ydmykhet som erkjenner at alt er av Guds nåde,

hennes kjærlighet som så varmt omslutter Elisabets og alle andre skapningers hjerter for å kunne innslutte dem i sin jublende lovsang,

hennes løsriven fra alt jordisk ved krybben i Betlehem,

hennes rene sjel om hun fremstiller i et fullkomment offer,

hennes lydighet i alt som angår Guds vilje, og over alt, over alle dyder, hennes tro på den kjærlighet som Gud har til henne, og som i henne er kilden til alle andre dyder.

Engelen så Marias tro på Guds bud. Elisabet priste henne salig fordi hun trodde. Maria tror på sin Sønn, som Guds Sønn.

Hun tror den gamle Simeons ord, og hun tror fremforalt de ord Jesus sa som barn i templet, og som da var så uforståelige for henne.

Marias fullkomne jomfruelighet ligger i hennes fullkomne renhet og ydmykhet, og det var hennes sjels vidunderlige og strålende skjønnhet: Hill dig, Maria, full av nåde, jomfru over alle jomfruer.

(Forts.).

Dronning Ingeborgs bønn.

*Guds Moder — du som drog de dype sukke,
hvis øie gråt så strid en tåreflod —
lær mig min nakke under kors å bukke,
med takk den minste rose selv å plukke
om torn og tissler såre enn min fot.*

*Du ser mit brød jeg bryter — akk, med smerte,
min drikk jeg blander — akk, med bitter gråt!
Dog for ditt billed luer håpets kjerte:
ti tenker jeg på stålet i ditt hjerte
i samme stund har smerten tapt sin brodd!*

*Men er det så jeg skal forgjeves håpe,
da arver jeg St. Olavs martyrsinn:
mitt blod jeg giver hen til siste dråpe
for hyllet i Hans tunge purpurkåpe
å gå til Kongesønnens nadver inn!*

Adolf Langsted.

Innfødte prester.

Efter en tale, holdt av erkebiskop Carlo Salotti, sekretær for Propagandakongregasjonen, Rom.

Kristendommen seirer når den erobrer sjeler — men et folks sjel er ikke gjennomkristnet og ikke rotfestet i sitt religiøse liv før der ut fra det selv utgår prester og biskopper. Denne sannhet er innlysende for enhver. Det folk som er blitt kristent har en selvfølgelig rett til såvel å motta sakramentene som til å forvalte dem selv. Kristendommen forkynner likestillehet for alle mennesker, uansett race og farve, og alle har de samme rettigheter og samme forpliktelser over for den. Apostlene har gitt eksemplet: efter å ha preket og døpt og grunnlagt de første menigheter, valgte de noen ut av deres midte, la hendene på dem og gjorde dem til prester og biskopper. Når da de unge menigheter var grunnfestet med eget presteskap, drog apostlene videre og gjentok det samme hvor de kom hen.

De misjonskrefter som står til rådighet er ikke på langt nær tilstrekkelig for de uhyre strekninger som skal kristnes. Enkelte apostoliske vikariater er til sine steder større enn hele Belgien, meget større enn både Italien og Frankrike, med befolkninger på både 10 og 20 millioner. Transportmidlene lar meget tilbake å ønske, og det er praktisk talt umulig å utrette noe effektivt i slikt et land, hvor det ikke alene er vanskelig å rømte de allerede forefinnende menigheter, men hvor det tillike vil skorte både på tid og krefter til å danne nye. De syke, de gamle, de fattige og døende, vil bli forsømte — og til tross for sin heroiske gode vilje og sin brennende nidkjærhet vil den fremmede misjonær komme til kort om han ikke får hjelp av en innfødt prestestand. Dessuten vil den fremmede ha vanskeligheter å kjempe mot, som den innfødte ikke har. Han vil komme til å bruke uforholdsmessig lang tid på å lære landets sprog og på å sette sig inn i befolkningens mentalitet og psykologi. Mange folkeslag er og blir et mysterium for en fremmed hvor lenge han så enn kommer til å bo iblandt dem — og så hender det ofte, at når han endelig efter mange og lange og trange år er begynt å forstå deres hele livsinnstilling og skal til å arbeide effektivt mellom dem, blir han syk av det angripende lumske klima og må reise hjem eller forflyttes til et annet sted. Menkelig sett er da alle disse år gått tapt. Mens i motsetning til dette den innfødte prest ikke behøver å spille tid på å lære sproget og har ganske anderledes betingelser for å tåle klimaet.

En meget viktig side av hele forholdet er også, at den innfødte prest mottas uten mistro, mens misjonæren ofte tillegges underforståtte motiver, som intet har med religionen å gjøre — utelukkende på grunn av sin fremmede nasjonalitet.

Som en almindelig regel kan man nemlig si, at de innfødte hater europeerne — bokseropstanden er et slående eksempel på utslag av dette hat, og kan suppleres med mange andre begivenheter av lignende karakter. Selv om misjonæren ikke direkte forfølges på

grunn av sin nasjonalitet, så svekker den dog virkningen av selve misjoneringens kraft. Han taper i anseelse, mens den innfødte prest er knyttet til folket med slekts- og vennskapsbånd og med felles sorger og gleder. Politikk berører ikke hans virke som misjonær.

Den innfødte fødes, lever og dør i sitt land — men ikke den fremmede misjonær, hvad verdenskrigen tilfalle har demonstrert. Efter den skiftet en rekke kolonier styre og kom under kontroll av andre stormakter, og i mange tilfelle måtte man da trekke misjonærene tilbake, hvad selvfølgelig skadet kristendommens arbeid. Misjonærene, som hadde tilbrakt år av sitt liv

Erkebiskop Carlo Salotti.

med å tilberede jordsmonnet og så den gode sed, og hadde sett den vokse op og nu skulde til å høste — måtte forlate sine marker og overlate dem til fremmede, og i mange tilfelle blev høsten ikke foretatt — grøden råtnet op eller blev bare delvis brakt i hus. Nu, hvor nasjonalitetsfølelsen er våknet, også i de farvede racer, og man overalt forsøker å få de fremmede bort og etablere selvstyre, kan man ikke undre sig over, at der ikke gjøres noen undtagelser for misjonærenes vedkommende. En innfødt prest er derimot sikker, hvordan det så enn går. — Når en prest dør blandt sin menighet står hans gravsten og taler sitt stumme sprog og erindrer om hans virke — men våre misjonærer dør ikke blandt folket: de vender tilbake til sitt hjemland for å tilbringe sine siste år i fred der og dør der.

Nu spør mange hvad der skal bli av våre misjonærer i tilfelle man får nok innfødte prester. Vilde det bety hjemkallelse for dem alle? Nei — der vil alltid være mer enn nok å gjøre for dem med å hjelpe og støtte det innfødte hierarki og med å bekjempe alle de gudløse tanker, som sniker sig inn overalt, og alle

de kommunistiske tendenser, som der drives en så iherdig agitasjon for i alle land på hele kloden.

Og mange mener at de innfødtes moralske og sedelige innstilling vanskeliggjør deres arbeid som prester, idet man frykter for at der alltid vil bli noen hedenske forestillinger hengende igjen. Erfaringer har vist det motsatte: innfødte familier har levet et edelt og kristent familieliv, og etter bare en generasjons forløp er alle hedenske spor forsvunnet. Og hvad det prestelige cølibat angår, har det heller ikke voldt noen vanskeligheter — de innfødte har dyrket det med iver under studietiden og realisert det til fullkommenhet senere. At deres intelligens skulde være mindre enn den hvite races er blitt motbevisst på alle skoler og seminarier — tvertom ser det ut som de farvede ofte har overfløiet sine hvite studiekamerater.

At de innfødtes standhaftighet og troskap mot kristendommen er stor, viser blandt annet presteseminarier i Indokinas annaler. Det var det første seminar som blev opprettet for elever fra Kina og Japan, og det kan allerede opvise over hundre martyrer blandt sine elever! Hvilket annet seminar kan rose sig av det — og allikevel våger man å tvile på de innfødtes opofrende kjærlighet til Kristi lære!

Den hellige Stol har alltid nært en dyp og brennende kjærlighet for denne tanke om de innfødtes hierarki — og Propagandakongregasjonen har alltid beskyttet den og med særlig kjærlighet våket over dens virkelighetsgjørelse. Alle misjonsinstitutter som er under Propagandaens ledelse arbeider i samme ånd, og legger stor vekt på å dyktiggjøre sine elever til især å vekke interesse for de innfødte presters skjønne oppgave på sine misjonsfelter. Saken er også i god gjenge. — I Kina finnes der 1433 innfødte prester og 2084 misjonærer. I Indokina er der bare 368 fremmede misjonærer mot 1199 innfødte prester.

Men de må ha en meget grundig utdannelse for å styrke deres autoritet og prestige — derfor har man de mange store og små seminarier overalt. I øieblikket finnes der i Urban Propagandakollegiet i Rom 180 studenter, representerende 30 forskjellige nasjoner, som siden skal bli evangeliets herolder i sine hjemland. Så mange forskjellige nasjoner representert viser best Kirkens universalitet, og det er nettop denne Kirkens universalitet som gjør innfødte prester til en uundgåelig nødvendighet.

Sykeapostolater og misjonen.

I 1925 foranstaltet pastor Willenborg i Bloemendahl i Holland for første gang et syketriddium. Han bad medlemmene av sin dypreligiøse diasporamenighet om å bringe sine gamle og syke slektnigner til hans beskjedne men andaktsvekkende kirke så de engang igjen kunde høre Guds ord, overvære det hellige messeoffer; motta sakramentet og få den hellige velsignelse. Allerede det første forsøk blev en succes, og siden finner

der hvert år — nu på grunn av den store deltagelse to ganger i trekk — et slikt syketriddium sted, hvor hundreder av syke og alderdomsvekkede mottar trøst og kraft for sine lidelser.

For å gjøre disse triduum lengere-virkende, grunnet pastor Willenborg snart et sykeapostolat, som alle syke kan bli medlemmer av, når de for det første tar sine lidelser beredvillig av Guds hånd, dernæst bærer disse lidelser i forening med Kristi lidelser og for det tredje: ofrer dem til Herren for verdens sundhet. Som medlemstegn får alle de syke et lite kors med innskripsjonen: «Med Kristus er jeg korsfestet». Kontingent betales ikke. Presten står stadig i forbindelse med medlemmene gjennom brever som alle er helt personlig og hjertelig avfattet.

Triduumet og apostolatet vant bifall hos den kirkelige overmyndighet og særlig hos den Hellige Fader. Allerede året etter blev pastor Willenborgs eksempel etterfulgt av andre prester, og i de forløpne år har dette skjønne verk forplantet sig til andre europeiske land. Tusener av syke tilhører nu apostolatet og opofrer sine lidelser for Kirkens store sak.

En av de viktigste av disse saker er misjonen, og det er derfor ikke å undres på, at misjonsbegeistrede sjeler kom på den tanke å stille sykeapostolatet særlig i misjonens tjeneste. I Italia har et prestemisjonsforbund forrige år innstiftet en «lidelsens dag» for misjonen, som fant sted den 24. mai 1931 på Pinse-festen. Av de geistlige og ordenssøstre blev der den dag på alle sykehus utdelt en innbydelse sålydende:

«Kjære syke! I vet at alle kristne som er i nådens stand er et levende lem av Kristi legeme. Derfor tilhører alle hans handlinger og også hans lidelser Kristus. Også med hensyn til disse lidelser kan vi si, at Kristus lider selv i de syke og fortsetter i dem sitt forløsningsverk for alle mennesker. Således kan eders lidelser, kjære kristne, når de bæres i forening med Kristus, bli til velsignelse for en stor, ikke alene personlig, men også social virksomhet. De blir en skatt for Kirken, med hvilken man kan fremme alle former av et apostolat. Nu er en av de fortjenstfulleste og nødvendigste former misjonsapostolatet mellom de stakkars hedninger. Man trenger en fruktbar regn av kristelig bårne smerter for på fredelig måte å kunne erobre de millioner på millioner av mennesker, som ikke kjenner den sanne tro. Ingen bønn er så virksom som den lidendes, om hvilken der er sagt: «Det ydmyge menneskes bønn trenger gjennom alle skyer».

Dagens følger var strålende. «Det blev — skriver en begeistret — en manifestasjon av ærbødighet overfor Paven og kjærlighet til misjonen. Det blev en almindelig mobilisering av alle kristne syke. Alene i Rom gikk over 7000 syke med på forslaget. Overordentlig stor var deltagelsen i sakramentsmottagelsen. Misjonen fikk mange venner, men de syke selv følte sig moralsk styrket og oppbygget. Alle stender deltok — den almindelige borger, arbeideren, håndverkeren, diplomater, akademikere, militære, journalister, adelige, prester, ordensfolk. Alle syke fikk et erindringsbillede overrakt. Til neste år blir denne dag innført i hele Italia.»

Den eukaristiske kongress i Kjøbenhavn.

Som man vil erindre, forestår der i Danmark til sommeren en stor katolsk begivenhet, nemlig den eukaristiske kongress, som i dagene 19.—21. august blir avholdt i Kjøbenhavn.

Da vel de ferreste norske katolikker har anledning til å reise til Dublin, bydes der altså ved den danske kongress en anledning til å få oppleve å være samlet med trosfeller om «det ene fornødne» og noen dager koncentrere alt om livet i Gud. At en slik kongress krever mange og lange forberedelser og et opofrende arbeide av alle de, som skal lede den, sier sig selv, men allikevel er komiteen nu kommet så langt, at det er mulig å offentliggjøre et foreløbig program.

Hovedkomiteen for hvilken Hs. Eksc. Biskop *Brems* er formann, og som ellers består av alle det danske vikariats sogneprester samt et arbeidsutvalg: prestene *Nøsen*, *Bender* og *Benzon*, med den sistnevnte som sekretær — pastorens adresse er: Pastor *C. Benzon*, Nørrebrogade 27, Kjøbenhavn — har ment å kunne fastslå følgende:

Fredag den 19. august: Kl. 9 barnegudstjeneste med preken og felleskommunion i Jesu-Hjertekirken for alle skolebarn — også fra provinsen. Baktefter chokoladefest for barnene i St. Knuds skole. — Kl. 15: Foredrag om messeofret, etterfulgt av en filmgjengivelse av messens handling (sett på nært hold) antagelig i St. Nikolajs kirkesal. — Kl. 18.30: Festandakt i St. Ansgars kirke. Kl. 20: Festmøte i Studenteforeningens festsal. Velkomsttale av biskopen, tale av forskjellige lands representanter, korsang, fellessang, orkester og fremvisning av en film med bilder fra de store eukaristiske kongresser.

Lørdag den 20. august: Kl. 9: Pontifikalmesse i St. Ansgars kirke. — Kl. 12—14: Katolsk rundskue (i turistbiler). — Kl. 15: Møte i biskopens have. Taler og et sangspill. — Kl. 19: Festandakt i Jesu Hjerne kirken. — Kl. 20—22: Leilighet til skriftemål i alle kirker.

Søndag den 21. august: Kl. 8: Pontifikalmesser og felleskommunion i alle Kjøbenhavns sognekirker. — Kl. 11: Pontifikalmesse på Ordrupshøj (St. Andreas-kollegiets lekeplass). Derefter procesjon med det Allerhelligste. — Kl. 16: Møte. Taler og sang. — Kl. 18: Skuespill. — Kl. 22.30: Festandakt på leke-

Interiør fra St. Ansgars kirke, Kjøbenhavn.

plassen. Høitidelig innvielse til Jesu Hjerne, sakramental velsignelse. Fakkeltog til ære for Guds moder. Fakkeltale. — Festtegnet vil koste en krone.

Hvad forstår man ved Liturgi?

Undres på om det er så overflødig å oppriske hvad ordet «Liturgi» i grunnen betyr?

Av avstamning er det gresk og kan nærmest oversettes med: «å yde en tjeneste». I sitt nuværende bruk forstår man med dette ord den i Kirken av geistligheten etter bestemt fast ansatte regler holdte gudstjeneste. Det vesentligste ved Liturgien må sies å være at presten ikke forretter som privatperson, men etter oppdrag og som stedfortreder av Kirken. Men som stedfortreder for Kirken er den tjenestegjørende prest også stedfor-

treder for Kirkens hode — Jesus Kristus. Hvad derfor presten gjør, gjør Kristus med ham. Presten handler som man sier i Kristi person i likhet med hvad en dommer gjør når han dømmer efter lovens bud og på dens vegne. Før i tiden stod jo over hver rettslig avgjørelse: «I Kongens navn!» Som stedfortreder for Kristus står presten i særdeleshet i de kirkelige handlinger, som Frelseren selv har innstiftet og til hvis fullbyrdelse han har gitt prestene fullmakt. Blandt disse er messeofret og sakramentenes forvaltning — derfor kaller man også disse: liturgiske handlinger i ordets snevreste betydning. Liturgiske handlinger i videre forstand er derimot slike, som ikke er blitt innstiftet umiddelbart av Kristus, men innsatt av Kirken. Til disse hører for prestenes vedkommende breviarbønnene, og for de troende sakramentaliene. Under disse forstår man de foreskrevne bønner og ceremonier som ikke direkte er innstiftelsesordene ved sakramentene — foruten Kirkens velsignelser og innvielser.

Hvilken forskjell er der nu mellom innvielser og velsignelser? Når Kirken helliger noe til gudstjenesten kaller man det innvielse, konsekrasjon. Kirker, klokker, altre, kalker, blir innviet. På en viss måte kan man også tale om en innvielse av rosenkranser, medaljer o. l. som skal anvendes til fromt religiøst bruk. Men der blir også velsignet andre ting som blir stillet under Guds beskyttelse, såsom hus, akre, trolovelsesringer, skibe m. m. De innviende ting er sakramentalier — de velsignede ikke. De ord som presten anvender til velsignelser og innvielser hører til liturgien. I utvidet forstand hører til de liturgiske gudstjenester også rosenkransbønnen, korsveiadakten, ved hvilken menigheten sammen med geistligheten ber efter en av Kirken angitt formel.

Albert den store og Dominikanerordenen.

Efter P. Hieronymus M. Wilms O. P.

Da Albert den store i året 1223 av den salige Jordan av Sachsen blev vunnet for Dominikanerordenen ante ingen av dem at denne begivenhet skulde bli av allerstørste betydning for hele ordenen. For Jordan var det noe som ofte gjentok sig: han hadde beriket dominikanerne med hundrer av medlemmer gjennom de forelesninger som han holdt. Hans fasteprekener i universitetsbyene avsluttet alltid med mange ikledninger av ordensbrødre. Albert var for ham bare en av de mange, skjønt han mulig har omfattet ham med særlig interesse fordi han likesom Jordan selv var tysker av fødsel. Som general for ordenen var det vel heller ikke ham helt likegyldig, at den nyoptagne tilhørte den høieste adel og var en slektning av keiseren, likesom han heller ikke kunde være ufølsom overfor det faktum at Albert var en moden og erfaren mann og velbevandret i mange videnskapsgrener.

Dominikanerordenen hadde den gang bestått i kun 7 år. Dominikus døde selv i 1221 og Jordan fortsatte den utvikling av ordenen som var så glimrende begynt.

Han tredoblet klostrenes antall og på sine reiser kom han altså også til Padua, hvor Albert studerte medisin og naturvidenskap, uten dog å føle sig tilfredsstillet av disse studier. Han var født 1193 i Lauingen, hadde ledsaget sin onkel til Italien og selv forblitt der ved Paduas berømte universitet — men først da han kom i forbindelse med dominikanerne fikk hans liv, efter hvad han selv sier, et bedre innhold. Onkelen forbød ham all samkvem med patrene og Albert var ofte i tvil om sin egen evne til å kunne overholde de strenge ordensregler. Imidlertid hørte han stadig Jordan, og efter at denne engang hadde utmalt de vanskeligheter som alle har før de kan bestemme sig for ordenslivet, kom Albert til erkjennelse av hvad der var hans kall. Han opsøkte sin far, meddelte ham sin sjelstilstand og fikk hans velsignelse til å inntrede, hvad det alltid senere i livet var ham en stor glede å tenke på.

Albert mottok sammen med ordensdrakten sitt livsmål: Gjennem preken å fremme sjelens frelse og sundhet. Hittil hadde han håpet gjennom sine medisinske kunnskaper å kunne bidra sitt til *legemets* sundhet — nu løftet han blikket høiere: å befri *sjelene* fra deres synd og nød. Det er ganske utenkelig at Alberts herlige egenskaper og anlegg gjennom medisinen skulde ha nådd den utfoldning som de nu fikk. Ordenen gav ham sitt ophøiede ideal og satte ham de største mål. Derved utvidedes hans sjel, hans ånd fikk vinger, hans vilje stålsattes og alle hans gigantiske krefter kom frem og til høieste utfoldelse.

Ennvidere gav ordenen ham den videnskapelige arbeidsutdannelse gjennom sin teologi, som han takknemlig tok imot og som han gjennom svære kamper for arbeidet, så den blev hans personlige eie. I disse kamper fikk han en mektig hjelp gjennom den moralsk-asketiske skolering av karakteren som ordenen legger så stor vekt på. Det fast regulerte strenge klosterliv, som helt hvilte på autoritetsprinsippet — de lange faster med den stadige abstinens, korbønnen ved midnattstid, det almene arbeid og bønn, ordnet på klokkeslett, kunde ikke bli uten innflytelse. Albert gjennomførte dette ikke alene i sin prøvetid, men hele livet igjennem — like til tiggervandringen fra dør til dør, som den blev praktisert i de tider. Hos ham nåddes til fullkommenhet, hvad der er meningen med alle disse øvelser: å befri mennesket fra alle uordentlige tilbøieligheter og gjøre det til et villig redskap for åndens arbeide i det.

Og endelig gav ordenen ham et virkefelt for hans rike evner til å omvende menneskesjeler. Han blev efter endt studier utnevnt til lektor, hvad der var en meget vanskelig oppgave, da en lektors arbeide ikke alene var å undervise de unge, men også å holde forelesninger for de eldre patres. Der finnes i ordensbestemmelsene den regel, at intet kloster må bestå uten en prior og en lektor. Fordi bøker den gang var sjeldne bidrog denne ordning til å holde den videnskapelige interesse våken og stadig skaffe nye momenter for preken. Det var et ærefullt og viktig embede som blev ham betrodd. Ved siden av fant han leilighet til å utøve personlig sjelesorg — og på alle områder ydet han det overordentlige. Han kom til å virke i næsten samtlige tyske

klostre, blev sendt til Paris, og blev i 1254 satt i spissen for den Kölnske provins. I løpet av tre år grunnet han tre nye klostre og hevet ordenens betydning og anseelse ved den aktelse og ærbødighet, som han selv nød overalt. Han blev biskop av Regensburg, og var det i to år på Pavens uttrykkelige forlangende, men blev så fritatt for dette arbeid og vendte tilbake til sine ordensbrødre. Her ydet han mange verdifulle tjenester, som det vil føre for langt å komme inn på her — kun et skal nevnes: Hans nyordning av studieplanene. Han innførte filosofi som plikt-fag, hvad der dengang var noe ganske uhørt, men som gav støtet til en Thomas av Aquinas arbeider. Selv var han mystiker av høi rang, og har grunnlagt den tyske mystikk, hvis senere bærere rummer navn som Tauler, Mester Eckhard, Seuse.

Den hellige Kirke har allerede i 1488 anerkjent ham ved å tillate dominikanerne å feire hans fest — nu 1931 har pave Pius gjort bruk av sin ufeilbare autoritet, og Albert den store har fått plass blandt de hellige Kirkelærere. Og i disse dager er der feiret Triduum i Rom til hans ære.

Her i Oslo vil hans minne bli æret på høitidelig vis til høsten i kapellet i Neuberggaten.

Veikrusifikset.

I det store danske blad «Jyske Tidende» finner vi nedenstående stykke som til fulle bekrefter det gamle ord om at «vår sjel av naturen er katolsk». Det er skrevet av det kjente merke C. Sk.—P. og lyder som følger:

Under noen skyggefulle gamle valnøttetrær og en gruppe kastanjer står der et stort trekrucifiks. Det er ikke just noe mesterverk, men dog bedre enn så mange andre lignende, som man ser på vei og sti i de tyrolske alper og i de fleste egne av Itálien. Madonnabilleder er der også mange av og helgenbilleder med, men det er krusifiksene som dominerer og som gir de vakre sydlandske landskaper en egen stemning og farve.

Og ganske særlig synes jeg at krusifikset her under disse gamle løvrike trær — like hvor en bergsti svinger av fra en bredere vei — holder mig fast med en egen makt. Det er preget av den rette enfoldige fromhet. Frelserens lidende uttrykk er så velgjørende ekte. Der er intet overdrevent eller forvredent ved den hele stilling: alt taler til hjertet på en stillferdig og verdig måte. Og nedenunder står de meget sigende ord: «Forlat mig alle mine forgangne synder for din store barmhjertighets skyld!» De faller så godt i tråd med Frelserkikkelsen oppe på korset. Det er selve Evangeliets sum som står en her så levende for øie.

Man kan dømme om den slags vei-krucifiks hvad man vil (og dommen vil falle meget forskjellig ut!), men for den som gjerne vil påminnes, er de krusifikser velkomne minnelser om det, hvori ens hjerte hviler, og om den, som man streber å tjene. Og mens jeg står ved krusifiksets fot under de gamle trær med de knudrede stammer og de brede kroner og ser ut over den smilende

dal og de hvite alpetopper, må jeg tenke: «Kunde slike krusifikser stå ved våre danske veier?»

— Neppel!

«Det er katolsk,» sier folk, «og vi er ikke katolikker!» Riktig nok — men vi protestanter tror dog på den samme Frelser og det samme korsets evangelium. Behøver vi da ingen påminnelse?

Jeg er ikke katolikk — men jeg kan misunne de katolske land den sum av barnslig fromhet og folkelig ærbødighet for det hellige som disse krusifikser ved veien tross alt er uttrykk for. Og ved foten av den korsfestedes bilde ber jeg gjerne den bønn med:

«Herre, forlat mig alle mine forgangne synder for din store barmhjertighets skyld!»

En persisk sannhetssøker.

Ved Jesu-Hjerte-festen ifjor mottok i Zagreb, Jugoslavien, en ung persisk lærd, Abdul Hassan Mohaghie, den hellige dåp som avslutning på en lang og møisommelig kamp for å finne sannheten. Ustandselig har den høit begavede filosof og verdensmann søkt til han tilsisst fant frem til den katolske tro og livsanskuelse på en måte som ganske ualmindelig klart viser forsynets nådige styrelse. Abdul Hassan hadde nemlig bokstavelig talt festet sig ved dette med å «søke sannheten og Gud», og har i mange år stadig ligget på reiser i hele Asien og i Balkanstatene for å drive teologiske studier ved å jevnføre de forskjellige lands teoretiske religion med religionens praktiske utslag, som den viste sig i menneskenes livsførsel.

Sønnen av rike foreldre og født i en by ved det kaspiske hav hadde han både midlene og betingelsene for å kunne gjennomføre en slik uavbrudt pilegrimsferd. Etter sin doktorpromosjon ved universitetet i Teheran undersøkte han sitt eget folks tro — Zaratustras lære — og underkastet den en skarp kritikk. Siden studerte han Muhammeds, Buddhas, Konfucius' lære samt Taoismen, Shintoismen, Brahmaismen og sluttelig den jødiske lære. Men alle disse bekjennelser, som alle utgav sig for å være den ene sanne tro, lot ham like utilfredsstillt, og ennå mindre tiltaltes han av de mange protestantiske sekter, som hans omstreiferliv også brakte ham i kontakt med.

Så kom han til Europa, hvor han blev så syk, at han blev nødt til å stånse i Zagreb. Etter lægens råd lot han sig innlegge på et hospital, som ledes av katolske nonner. Hans opmerksomhet fengsledes ved daglig å se det opofrende liv som disse søstre førte, og nysgjerrigheten efter å lære å kjenne en tro som kunde bevirke slikt førte ham til overbevisningen om, at den hele og fulle sannhet måtte være å finne innenfor den katolske Kirkes kristne lære. Han ba om å få tale med en prest, tok undervisning, og som lønn for sin utrettelige søken mottok han til sist gjænfødselsens hellige sakrament. Den nye så lærde og kloke neofyt håper å kunne utgi katolske skrifter på sitt modersmål — han har i forveien et navn som forfatter av flere kjente og skattede filosofiske verker.

Herhjemme —:*Redaksjonen.*

Velærverdige pastor dr. Wijn er kommet tilbake til Oslo og overtar fra og med førstk. nummer atter redaksjonen av «St. Olav».

Ferming.

Høiærverdige administrator *Irgens* vil meddele Fermingens sakrament i *Arendal* Kristi Himmelfartsdag, i *Tønsberg* søndag 8. mai, i St. Olavs kirke i *Oslo* Pinesøndag og i *Drammen* 2. Pinesedag.

Administratoren avreiser til *Arendal* 3. mai om aftenen og er tilbake i *Oslo* tirsdag 10. mai. Han reiser til *Drammen* Pinesedags aften og kommer tilbake til *Oslo* neste dag for å overvære St. Olavs Forbunds landsmøte.

*Oslo.**Minner og inntrykk fra en islandsferd.*

«Tidens Tegn» skriver den 27. april:

Msgr. dr. K. Kjelstrup holdt igår et godt besøkt foredrag i Akersveien 4, hvor han skildret den reise han foretok til sagaøen i anledning av den katolske katedrals innvielse. Dr. Kjelstrup fengslet tilhørerne både ved sine klare, kloke og følte ord og ved sin sjeldne evne til å farvelegge et foredrag så det blir næsten malerisk i sin virkning. Dr. Kjelstrup malte et bilde av landet og dets natur som sent vil glemmes av de tilstedeværende, og ledsaget sitt foredrag med vakre lysbilleder. Minuttlang applaus avsluttet den ualmindelig interessante og instruktive kveld.

— og derute:*Rom.*

Hans Hellighet Paven har mottatt et pilegrimstog fra «det arbeidende Frankrike» og i en varmtfølt tale tolket sin glede over nettop å få hilse på representanter fra denne leir. «Deres eksempel — at de har søkt til Gud og Kirken for å få støtte og hjelp til livskampen gir håp om at de mure som nu er reist mellom de som arbeider materielt og de som arbeider mer ved tanker og ved ånden må falle, da det er de mure som forårsaker verdens elendighet og som ved å rives ned vil gi plass for det kristne broderkjærlighetssinn og dermed for hjelpsomheten og arbeidsmulighet for alle.»

— Kardinal Ehrle, den romerske Kirkes bibliotekar, har lenge vært meget syk, men er nu helt frisk igjen. I den anledning blev den ærverdige olding mottatt av Paven i en lengere privat-audiens.

Jødene og Palestina.

Verdenskrigens avslutning betød for mange jøder et fornyet håp om å kunne vende tilbake til det hellige land, da der jo blev avgitt endel tilsagn om at det kunde skje. Mange reiste dertil, men det ser allikevel ut til, at der er små utsikter til at deres håp i overskuelig fremtid skal gå i oppfyllelse. Folketellingen i november 1931 viser, at mens den jødiske befolkning i løpet av de siste tiår er steget fra 33,794 til 175,000, altså med gjennomsnittlig 10,000 pr. år, er den arabiske befolkning steget med gjennomsnittlig 20,000 pr. år, og at det jødiske element derfor bare utgjør 17 procent av den samlede befolkning. Man forstår ut fra dette bedre den spennings-tilstand som konstant hersker mellom den arabiske og jødiske befolkning, og som ofte gir sig blodige utslag.

Berlin.

Det store dagblad «Germania» meddeler at der ved formidlingskontoret for brevveksling mellom skoleelever ligger 2200 anmodninger fra norske gutter og piker om å få brevforbindelse med tyske skolekamerater. Bladet ser i denne kjensgjerning et gledelig bevis på, at interessen i Norge for den tyske kultur igjen er våknet — under krigen måtte den i Norge som i de fleste andre land vike for engelske sympatier.

Kardinal Piffels død.

«Morgenbladet» skriver:

Kardinal Piffel, hvis død telegrafene meldte forleden, var den siste fyrst-erkebiskop av Wien, som var utnevnt etter innstilling av keiser Franz Joseph — en innstilling, som praktisk talt var likeverdig med en utnevning; denne sistnevnte foretokes dog av paven, for Piffels vedkommende av Pius X, i 1913.

Friedrich Gustav Piffel var tysk-bøhmer, født 1864. Som ung gutt lærte han bokbinderhåndverket, men gjennomgikk derefter gymnasiet for å kunne bli vernepliktig officer; og etter endt militærtjeneste trådte han inn i Augustinerstiftet i Klosterneuburg, hvor han i 1888 blev presteviet. Etter endel års prestevirksomhet, vesentlig i Wiens forsteder, Flaridsdorf og Heiligenstadt, blev han kalt tilbake til Klosterneuburg som professor i moralteologi. Som prest hadde han vist megen interesse for den sociale virksomhet; han åpenbaret sig siden også som en meget dyktig administrator, ikke minst som forvalter av stiftets godser. I 1907 rykket han op til prost, for i 1913 å bli erkebiskop. Året etter fikk han purpuret.

Kardinal Piffel var en fremragende taler og en dyktig geistlig lærer. Som kirkefyrste var han i sin fremtreden til daglig jevn og fordringsløs, men hevdet Kirkenes interesser med mot og kraft og var ikke bange for å gå imot tidens herskende strømninger, når hans samvittighet bød ham det. Kardinalen var en stor elsker og kjenner av musikk.

Som kardinal Piffels mulige etterfølger nevnes i første rekke hans flerårige stedfortreder, biskop dr. Kamprath.